

Posudek disertační práce

Autor: Ing. Jiří Slanař

Název: Přestavba lesních porostů na přírodě bližší skladbu na Lesní správě Jablonec nad Nisou

Školitel (vedoucí práce): prof. RNDr. Stanislav Vacek, DrSc.

Předkládaná disertační práce hodnotí stadia přestavby osmi porostů stejnověkých smrkových bučin na bohatě strukturované porosty v oblasti Jizerských hor v severních Čechách. Hodnoceno bylo stromové patro a přirozená obnova porostů jak v počátečním stadiu přestavby (od r. 2000, čtyři porosty) tak v pokročilých přestavbách (od r. 1975, čtyři porosty). U obnovy byla hodnocena druhová skladba a diverzita, početnost obnovy, výšková vyspělost, horizontální struktura obnovy, škody zvěří, vztah obnovy a stromového patra. U stromového patra byly hodnoceny růstové parametry stromů, tloušťková a výšková struktura, biodiverzita, radiální přírůst a provedena byla dendrochronologická analýza.

Práce je strukturována vhodně do návazných kapitol, z nichž klíčovými z hlediska rozsahu i náplně práce jsou kapitoly Rozbor problematiky s rozsahem 25 stran, Materiál a metodika v rozsahu 30 stran (s fotodokumentací porostního nitra a půdních profilů), Výsledky v rozsahu 45 stran, Diskuse v rozsahu 10 stran, Závěr a Literatura v rozsahu 27 stran s více než 320 uvedenými citacemi. V nich je zahrnuta pouze jedna vlastní citace práce Slanař et al. 2017 (Central European Forestry Journal). Členění práce je podrobnější s reflexí měřených parametrů v metodice i výsledcích. Shodný název kapitoly i podkapitoly – Růstové parametry stromového patra je však nevhodná volba. Podkapitolu bylo možné nazvat – Objemové parametry stromového patra nebo jinak.

Z formálního hlediska práce obsahuje řadu překlepů, v citaci literatury je uvedena řada citací bez uvedení počtu stran (např. Fritis 1976, Knibbe 2007, Klimo et al. 2000, Hellstöm 2001 aj., celkem asi u 20 citací) nebo nejsou ve shodném formátu (jména autorů v kapitálkách) s ostatními, např. Sefidi et al. 2007, TerBraak..). Do česky psané práce je vmíchána angličtina několikerým zvláštním způsobem. Například, celá řada obrázků a jejich popisů a legend je částečně v anglickém jazyce (viz Obr. 21, 23, 25-29, 34, 36-41, 42-49, 54-58), stejně tak u některých tabulek (Tab. 9, 14, 16.), v citacích literatury zkratky uvedení počtu stran, ale i v textu užité anglikanismy nedokonalým překladem (např. str. 16- nižší montánní polohy), i když se jedná o klasickou česky psanou práci. Ač by měl být abstrakt výstižný, není vhodné uvádět některé věty bez souvislosti či dovysvětlení (například, že byl potvrzen negativní vliv stromového patra na přirozenou obnovu). Cílem práce je zmíněno hledisko optimalizace, resp. srovnání porostů v převodu se stanovištně přirozenou strukturou porostu (klimaxem, pedoklimaxem). K tomuto bylo využito řady indexů, které jsou vhodně a přehledně uvedeny v tabulce včetně limitních hodnot (Tab. 10, str. 67). Jak je zmíněno autorem v rozboru problematiky – škoda, že v ČR je málo pralesů, a tedy možností přímých srovnání. Přesto bych uvítal optimální návrh cílové struktury porostu v daných stanovištních podmínkách. Z hlediska přirozeného, současného a cílového zastoupení dřevin (Tab. 5, str. 47) v kontextu přeměn resp. zastoupení dřevin je cílové zastoupení bráno jako optimální z jakého hlediska? Je reálné udržet do ukončení převodu vysoké zastoupení smrku v oblasti? Za jak dlouho lze při současném trendu rychlosti převodu docílit vyšší zastoupení jedle, byť jen o 1,5 %? Autorem práce je vítán buk jako perspektivní dřevina, a to i z hlediska ekonomického (viz str. 37) či jeho šíření nebo odolnosti vůči abiotickým i biotickým činitelům. Ani o tomto nejsem v kontextu některých predikcí spjatých s vývojem změny klimatu, rychlosti šíření dřevin či potenciálního nebezpečí

šíření houbových patogenů aj. (např. *Armillaria gallica*, *Phytophthora* spp.) přesvědčen (např.: Gessler A. et al. *Trees Structure and Function* 21 (1): 1-11, 2007; Meier E.S. et al. *GEB* 21: 164-178, 2012; Lévesque M. et al. *GCB* 19 (10): 3184-3199, 2013 aj.). Možná ani autor, jak lze dovodit z uvedeného přirozeného zastoupení téměř 40% a cílového ca 25%. Ve výsledkové části nejsou zřejmé statisticky významné rozdíly mezi parametry např. Tab. 13, kde se jeví, že TVP 1 a 6, TVP2 a 7 v Hopkins-S. indexu jsou homogenní skupiny, či v parametru David-Moore indexu tvoří homogenní skupinu TVP 1-2-7 oproti TVP6. Obdobně jsou takto nejasné hodnocené statisticky významné rozdíly v Tab. 20, 24 a 25. Další nepřesnosti jako např. index šířky kruhu (str. 110) považuji za překlep.

Na str. 70 autor konstatuje, že v r. 1979 byla na TVP přirozená obnova nezajištěná a do r. 2015 došlo ke kombinovanému zajištění obnovy. Prosím o sdělení parametrů pro posouzení zajištěnosti přirozené obnovy. V popisu porostů a metodiky by bylo vhodné u obrázků půdních profilů vložit měřítko pro odvození mocnosti horizontů. U některých tabulek a veličin chybí uvedené jednotky, např. CC, PAI, MAI, CPA, projekční plochy korun. V závěru práce bych uvítal jak výše zmíněnou optimální cílovou strukturu konečné podoby porostu po přestavbě, tak časovou osu vývoje porostů v přestavbě včetně predikcí v návaznosti na předpokládaný vývoj změny klimatu. Při využití cesty podporou přirozené obnovy je jasné, že je třeba udržet zvěř v únosných stavech. Jaké by tyto stavy měly být? Budou se časem měnit?

Je jasné, že historický kontext i úvahy potřebnosti a cílů přeměn, převodů, přestaveb popř. rekonstrukcí porostů do budoucna se budou prolínat či opakovat v práci jak v přehledu problematiky, tak diskusi práce. Konstatuji, že právě tyto části jsou zpracovány velmi dobře, i když provokují autora k zamyšlení se nad budoucím vývojem. Dovolím si před závěrečným shrnutím ještě dotaz na představu autora (viz zmínka v úvodu práce) o lese neustále plně tvořivém. Co je les plně tvořivý?

Autor práci založil na studiu stavu vývoje osmi porostů v přestavbě na porosty ekologicky stabilnější, a to v lesních porostech v Jizerských horách na revíru Peklo (Lesní správa Jablonec, Lesy ČR, s. p.), kde spolupůsobením spontánního vývoje a záměrného lesnického hospodaření vznikají strukturně diverzifikované porosty. Autor práce se odvolává na rozsáhlý zdroj literatury, který zřejmě prostudoval. Práce svou koncepcí, rozsahem (161 s.) i zpracováním splňuje podmínky pro konání obhajoby a lze ji k obhajobě doporučit. Po obhájení disertační práce souhlasím s udělením titulu Ph.D. Ing. Jiřímu Slanařovi.

V Brně dne 29.5. 2020


doc. Ing. Radek Pokorný, Ph.D.